

Aan: gemeenteraad Alphen aan den Rijn
Cc: burgemeester

Benthuizen, 10 april 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

opdracht en aanpak

Op 26 maart jl. ontving ik de opdracht van uw raad om te onderzoeken welke coalitie(s) op een zo breed mogelijk draagvlak en/of op een solide meerderheid in de raad kunnen rekenen.

De informatiegesprekken met alle in de raad vertegenwoordigde partijen vonden plaats op 30 maart, 2 april en 3 april. Ik dank u hartelijk voor deze gesprekken. Ze waren open en constructief. Mij trof de grote betrokkenheid op de gemeente en haar inwoners.

Bij alle gesprekken ben ik op een uitstekende wijze ondersteund door de griffie. Tussentijds heb ik de burgemeester geïnformeerd over de voortgang.

advies is om een coalitie te onderzoeken van Nieuw Elan, CDA, Pro Alphen aan den Rijn en D66..

Op basis van de gevoerde gesprekken is mijn **advies** om als eerste de mogelijkheid te onderzoeken van een coalitie bestaande uit de partijen Nieuw Elan, CDA, Pro Alphen aan den Rijn en D66. Deze vier partijen hebben met elkaar 24 zetels in de raad en daarmee een breed draagvlak.

Alle vier partijen spreken de voorkeur uit voor deze samenstelling. Dit berust mede op basis van het vertrouwen door onderlinge samenwerking binnen de coalitie (Nieuw Elan, CDA en D66). In de samenwerking tussen oppositie en coalitie is het vertrouwen tussen de andere drie genoemde partijen en Pro Alphen aan den Rijn na verloop van tijd gegroeid, in het bijzonder in de periode na het vertrek van de VVD uit de coalitie.

Deze samenstelling sluit aan bij de behoefte aan stabiliteit en continuïteit en doet recht aan de verkiezingsuitslag. Nieuw Elan is de grootste partij en in zetelaantal gelijk gebleven. Het CDA heeft aanzienlijke zetelwinst geboekt. D66 is in zeteltal gelijk gebleven. Pro Alphen aan den Rijn heeft als GL/PvdA weliswaar zetels verloren, maar is wél qua grootte de derde partij.

Bovendien is er programmatisch gezien voldoende uitzicht op vruchtbare samenwerking, zowel onderling als met de andere partijen in de raad. Uit de gesprekken zijn geen belemmeringen gebleken die samenwerking tussen deze vier partijen in de weg zouden staan. Zij zien als gemeenschappelijke opgave om met visie, slagvaardig en koersvast tot vaststelling en uitvoering van een collegeprogramma te komen.

Alphen aan den Rijn ziet zich als snelgroeiende grote gemeente voor belangrijke lokale opgaven gesteld, en wil ook verantwoordelijkheid nemen in regionaal verband. Die uitdagingen liggen onder meer op het gebied van voldoende en kwalitatief goede woningen, goede bereikbaarheid, en economische aantrekkingskracht. Bovendien liggen er belangrijke opgaven op het gebied van duurzaamheid, gezonde overheidsfinanciën en sociaal beleid.

daarbij specifiek aandacht te besteden aan versterkte inwonersbetrokkenheid..

Breed leeft tegelijkertijd het besef dat er recht moet worden gedaan aan het signaal dat spreekt uit de grote verkiezingswinst van FvD. Voor FvD is deelname aan een college geen voorwaarde, maar deze fractie beklemtoont net als veel andere partijen het belang dat een nieuwe college zichtbare stappen zet in een goede betrokkenheid van inwoners bij de totstandkoming van beleid en werkt aan een goede en herkenbare voeling met de verschillende kernen van Alphen aan den Rijn. Mijn **advies** is daarom hieraan bij de collegevorming specifieke aandacht te besteden en bovendien raadsbreed de ideeën en suggesties die hierover bestaan uit te vragen.

In de afgelopen weken ontving ik een aantal brieven van Alphense inwoners en organisaties. Die heb ik met belangstelling gelezen. Deze stukken zullen in het formatiedossier worden opgenomen zodat ze in de formatie een rol kunnen spelen.

en voortvarend verder te gaan met aanbevelingen voor versterking bestuur..

Een ander thema dat bij de collegevorming specifieke aandacht verdient, is het vervolg op het rapport Boer & Croon uit december 2025. Dit rapport is in opdracht van de raad opgesteld vanuit de behoefte om de grote bestuurlijke uitdagingen waarvoor de gemeente staat, daadkrachtig aan te pakken. De 'oude' gemeenteraad heeft suggesties gedaan over het omgaan met de uitkomsten en aanbevelingen uit het rapport. Het gaat daarbij onder meer over de inrichting van de gemeentelijke organisatie, de informatievoorziening en over de bestuurscultuur, waaronder de samenwerking tussen college en gemeenteraad en het politiek-ambtelijk samenspel. Dat is neergelegd in een overdrachtsdocument.

Veel partijen hebben indringend aanbevolen hiermee voortvarend verder aan de slag te gaan. Juist deze periode van collegevorming leent zich er bij uitstek voor om dit rapport te vertalen in concrete maatregelen die kunnen bijdragen aan een stabiel, professioneel en lerend bestuur. Daarom is mijn **advies** tijdens het proces van collegevorming 'het net breder uit te werpen' bij alle partijen, zodat de aanpak van dit belangrijke thema op een brede basis berust. Het zou kunnen helpen als dit binnen de formatiefase als een afzonderlijke themasessie wordt vormgegeven. Te denken valt dit te laten plaatsvinden onder leiding van Judith Bokhove. Uiteenlopende partijen noemden haar aanpak en taakinvulling met waardering.

met daarbij oog voor een zorgvuldig formatieproces..

Met de bespreking van dit verslag kan de informatiefase worden afgesloten en met voortouw van de grootste partij, Nieuw Elan, de formatiefase worden gestart.

Mijn **advies** is daarbij om naast het werk maken van een programmatisch akkoord op hoofdlijnen, ook uitdrukkelijk zorgvuldig de vraag te bespreken wat voor alle vier betrokken collegepartijen nodig is in de manier van samenwerken, om elkaar in de bestuurlijke samenwerking langdurig vast te kunnen houden en vruchtbaar samen te werken.

Daarbij verdient het ook **aanbeveling** om te bezien op welke andere concrete thema's dan hiervoor al genoemd (inwonersbetrokkenheid, vervolg op rapport Boer & Croon) het nuttig is om ideeën en suggesties raadsbreed op te halen dan wel breder draagvlak te zoeken voor nieuw beleid. Aanvullend hierop zou het waardevol zijn om ook van niet-collegepartijen te horen of zij een voor hun fractie belangrijke en haalbare

concrete wens hebben die kan worden ingepast in het collegeprogramma, als impuls voor de constructieve samenwerking tussen college en raad.

Met het oog op de samenstelling van het college is breed de noodzaak onderschreven om te komen tot uitbreiding van het college met een zesde wethouder. Daarbij is de wens geuit ook oog te hebben voor diversiteit. In het licht van het versterken van de bestuurscultuur is mijn **aanbeveling** bij de rekrutering van wethouders zowel te letten op het vermogen om goed samen te werken, als ook op een evenwichtige samenstelling die bijdraagt aan een goed functionerend college als geheel.

tot slot

Ik vond het boeiend en eervol om als informateur een bescheiden bijdrage te mogen leveren, juist ook als inwoner van onze rijk geschakeerde gemeente.

De toekomstige opgaven zijn fors, zoals ook blijkt uit het ambtelijk overdrachtdossier 2026-2030. Het is bemoedigend om te merken dat zeer velen ambtelijk, bestuurlijk of politiek bereid zijn met enthousiasme hun schouders eronder te zetten. Hetzij met een frisse, nieuwe blik, of vanuit een lange ervaring. Maar altijd met grote betrokkenheid. Ik wens een ieder hierin veel wijsheid en vreugde.

Met vriendelijke groet,

Kees van der Staaij